

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - 6 "
 negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
 könyvkereskedő, a kinnél a lap kiadóhivatala van.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
 milliméter-árszabás szerint a
 Leopold Gyula
 Vidék Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Pártalakulás.

Folyó hó 17-dikén megalakult Alsó-Fehér vármegyében és a nagyenyedi választó-kerületben a Nemzeti Munkapárt.

És megalakult olyan keretben és olyan hangulatban, melyből működéséhez és sikereihez a legszebb reményt fűzhetjük.

Soha még a vármegye székháza ilyen nagy sereg embert magába nem fogadott; soha még általánosabb öröm nem üdvözölte a szabadságot, a terrorizmus lidércnyomása alól való felszabadulást.

Sok kiemelkedő vonása volt ennek a gyűlésnek. A határozati javaslat és lelkes indokolása, a mély meggyőződésből fakadt pártoló felszólalások mind azt a nemes célt szolgálták, hogy a választó közönséget becsületesen és teljes őszinteséggel tájékoztassák a függő politikai kérdések és a magyar nemzet valódi igényei, jövő virágzásának valódi feltételei felől.

Különösen kiemelkedő momentuma volt a gyűlésnek az a mély államférfiai belátás, az a nagy lélekből fakadt előkelő hang, melylyel Zeyk Dániel főrendiházi tag az elnöki széklet elfoglalta s melylyel a gyűlést bezárta.

Az elsőben rámutatott arra a veszedelmesen fonák helyzetre, melybe az ügytelenségek és meggondolatlanságok egész sorozata hajította minden vonalon országunk ügyeit. Zárószavában pedig felszólítást intézett a párt tagjaihoz, hogy terjesszék a párt elveit nemes eszközökkel és igyekezzenek zászlaját győzelemre segíteni; de türelemmel legyenek a más pártiak meggyőződése iránt is és ne el-lenséget tekintsenek bennük, hanem az alkotmányos jog gyakorlatában egyenlő, a nemzet boldogságáért époly hazafias érzéssel aggodó és csak az erre vezető eszközökben különböző véleményű testvéreket.

Az egész gyűlés lelkes hangulatán látszott, hogy ezt az alakulást óhajtván várták meg. Látszott, hogy ettől a párttól, ennek a bölcs és nagytekintélyű vezéréitől s ennek a sikeres munkásságától remélik a két legfontosabb dolgot, nemzeti boldogulásunk alapját: az uralkodóval való egyetértést és az egészséges parlamenti életet. Mert a nemzetnek igazi tekintélye és igazi ereje csak ez alapon fejlődhetik.

Örömmel üdvözöljük a Nemzeti Munkapárt első sikere alkalmával, sok sikert kívánunk működéséhez.

A Nemzeti Munkapárt alakuló közgyűlése.

Folyó hó 17-dikén délután több mint 600 választó-polgár jelent meg Alsó-Fehér vm. székházában, hogy a megyei és ennek keretében a nagyenyedi munkapártot szervezze. A vármegyeház gyülesterme, folyosói és előcsarnoka egészen megtelt lelkesen érdeklődő közönséggel.

A gyűlést a Himnusz, a magyar nemzeti imádságnak elénekélése után Folyovich Sándor kir. közjegyző, az előkészítő bizottság elnöke nyitotta meg, szíves szavakkal üdvözölve az ünnepi jelentőségű nevezetes esemény alkalmával megjelenteket. Egyszermind ajánlotta, hogy a gyűlés tanácskozásának vezetésére elnökül Zeyk Dániel főrendiházi tag, nyugalmazott főispánt kerje fel.

Zeyk Dániel tüntető lelkesedés közben elfoglalván az elnöki széket világos, határozott vonásokban jellemezte azt az országos helyzetet, mely sürgős szükségé tette a Nemzeti Munkapárt megalapítását s felkérte a jelenvöltek, hogy hazafias komolysággal mérlegelvé ezen helyzet veszedelmét, a Nemzeti Munkapárthoz csatlakozzanak.

Lázár István, az előkészítő bizottság tagja szólalt fel azután s általános figyelem és tetszés közt határozati javaslatot terjesztett a gyűlés elé.

A határozati javaslat indokolása.

Nehez időkben, — ugymond a szónok — válságos helyzetekben ösztönzerű érzéssel gyülekszik össze az ember, hogy a bajok orvoslásáról, a veszedelmek megelőzéséről tanácskozzék.

Mi is azért gyűltünk össze s azért gyűlt össze manapság országszerte ezer meg ezer ember, a ki a magyar nemzet erejét és tekintélyét fenyegető bajokat felismerte, hogy azok forrásáról és orvoslásáról komolyan, lelkiismeretesen és lelkesedéssel gondoskodjék.

Deák Ferencz 1867-ben törvényt alkotott a kiegyezésről, melyet akkor az egész magyar nemzet általános örömmel üdvözölt.

Mert érezte anyagi és szellemi téren való nagy elmaradottságát; érezte, hogy a természet és történelem adta erejének teljes kifejtését a magyar nemzet és uralkodója közti félreértések és rendezetlen viszonyok bénítják meg.

Ez a törvény egyfelől bölcsen rendezte az összes függő kérdéseket; más felől még bölcsebben olyan kereteket állapított meg, melyek a fejlődés útjait minden téren szabadon hagyják, nyitva tartják. A haza bölcséje ugy alkotta meg ezt a törvényt, hogy ha a nemzet anyagilag és szellemileg erősödik, ezzel az erővel mint értékes nemzeti tartalommal töltse meg a felállított kereteket.

És az ország fejlődött minden téren. Öröme telhetett minden hazafias érzésnek, hogyan haladunk a kultúra minden ágában egy megifjodott nemzet nagy lépéseivel előre.

Tekintélyünk az államháztartás rendezettségé folytán mind jobban emelkedett; s a külpolitikában is erős súlyjal esett a mérlegbe a magyar nemzet szava, a magyar érdek parancsa.

Azon az uton voltunk, hogy a magyarság egészen elfoglalja azt az öt megillető feladatot, hogy a Duna medencéjében és a Kárpátok tövében a germán és szláv fajok áramlása ellen egy erős államszövetségnek középpontja, hatalmi szférájának szivverése legyen.

Azon az uton voltunk, hogy a szövetségben megállapított közös intézmények az egész vonalon fokozatosan a magyar nemzeti állam megerősítését, sőt hatalmi céljait szolgálják a bölcs alkotó nagy koncepczióju számítása szerint.

És ekkor néhány év előtt a szenvedélytől és pártérdektől inkább, mint a lelkiismeretes megfontolástól vezetve olyan áramlat indult meg, mely Deák Ferencz nagy művének alapjait akarta megingatni.

A harc részleteiről nem beszélek; csak a tanulságát igyekszem röviden levonni:

Bebizonyult a harc folytán, hogy a kik támadták, maguk sem tudtak más alapra helyezkedni; bebizonyult, hogy mikor a kormányzatot átveve közvetlenül közelből megismertek, megértették a magyar nemzet fennállásának és virágzásának feltételeit: nem is akarták ezt az alapot megváltoztatni.

Deák alkotása tehát kiállotta a tűzpróbát.

Itt helyén volna megjegyeznem, hogy egy ország kormányzása súlyos és lelkiismeret-heli felelősséggel járó feladat; azért erre csak olyanoknak volna szabad vállalkozniok, kik mély belátást, sok tapasztalatot hoznak magukkal.

Helyén volna megjegyeznem, hogy az ország ügyeiben való részvétel nem lehet felületes iskolája, hogy a nemzet drága értékeinek árán tanuljon meg valaki elemi igazságokat.

Helyén volna megjegyeznem, hogy a ki szóval vagy tettel kénytelen elismerni, hogy a saját elvei szerint nem képes kormányozni; attól legalább is szerénységet, a tevédes beismerését és némi bölcs tartózkodást, visszavonulást lehetne remélni.

De csak annyit konstatalok, de ezt mint megdönthetetlen, tapasztalati igazságot, hogy ma nincs egyetlen pártja ennek az országnak, mely ne a Deák Ferencz kiegyezésének alapján állana.

A gazdasági függetlenségnek sincs semmi szüksége rá, hogy mai vezérek és pártok fedezék fel. Meg van ez ugyanabban a Deák-féle törvényben. Azzal, hogy tíz évenként újból és újból egyezkedünk Ausztriával a gazdasági szerződés feltételei felett: biztosítva van a jogunk arra is, hogy ha nem akarunk közös gazdasági érdekkörben egymást támogatva élni, akkor gazdaságilag szétválunk és a közös költségek fedezésének más módjairól gondoskodunk. Megcsinálhatjuk tehát minden új törvény nélkül a formális gazdasági függetlenséget; meg is fogjuk csinálni akkor, ha arra hivatott államférfiak komoly mérlegelés után megállapítják, hogy elég erők vagyunk arra, hogy függetlenek legyünk. Mert a függetlenséghez nem jog kell, az meg van mindenkinek adva a természettől; nem is jog kérdése az, hanem az erő kérdése.

Tehát semmi szükség sincs arra, hogy mi a gazdasági függetlenség valami féle lótszaváért drága milliókat, vagy akár csak egy fillért is fizessünk, a mint a legutolsó kiegyezés óta az osztrákok nagy gaudiumára fizetünk is.

Nem látszatokból áll akár egyes ember, akár egész nemzet gazdasági függetlensége. Hiába csinálunk arról akárhány törvényt, hogy a magyar állam nagy, gazdag és hatalmas legyen; ettől a törvénytől sem nagygyá, sem gazdaggá, sem hatalmassá lenni nem fog.

Beteges kinezésű, halvány és hiu egyének szokták néha megtenni, hogy arcukat mesterségesen pirossá teszik, hogy ezáltal az egészségnek, erőnek, szépségnek színét, látszatát keltsek. Világos, hogy ez a szín rajtuk sem egészséget, sem erőt nem jelent. Magát csalja vele az ember, s legfeljebb azokat, kiket a látszattal tévedésbe lehet ejteni. De az orvos, a tudóst, a tapasztalt, éles szemű embert, ki a szervezetet alapszabályban ismeri, nem lehet valami hiúságszülte látszattal megtevesztetni, megvesztegetni.

Nezzük végig hazánk történelmét, nezzük végig hazánk mosolygó rónait, termékeny völgyeit, virágzó földjének ezer meg ezerféle dragaságát; hát olyan nemzet vagyunk mi, a melynek arra van szüksége, hogy az osztráktól drága pénzen pirosítót vegyünk, s ezzel a gyermekes hiúság látszatával szerezzük meg az élet, erő és egészség színét a nemzet arcára?

Nem t. Uraim! nekünk nem az erő és egészség színe kell, nekünk maga az erő és egészség kell, a melyből a szín természetesen magától fejlődik. Egészséges szervezet mellett mozgásra, Isten adta erőnk használatára, munkára van szükség; ez meghozza az élénk vérkeringést, az erő fokozását, a munkával járó örömet, sikert és Istenáldást.

A nemzeti munka egész természetesen meghozza a nemzeti erőt és tekintélyt.

Ezek alapján van szerencsém betérjesztetni következő határozati javaslatomat:

Határozati javaslat.

Tekintettel arra, hogy Deák Ferencz kiegyezése a nemzeti önállóság, nemzeti erő, tekintély, anyagi és szellemi fejlődés és virágzás biztos alapját képezi;

tekintettel arra, hogy az 1867. XII. tczikk bölcsen megállapított kereteit csak fokozatos és kitartó nemzeti munkásság sikereivel lehet kellőképp tartalmassá s a magyar nemzetre értékesé tenni, csak így lehet a magyar nemzet gazdasági függetlenségét alaposan előkészíteni s az erőviszonyok mérlegelése alapján kedvező alkalommal meg is valósítani;

tekintettel arra, hogy parlamenti intézményünk csak akkor lehet minden irányban a nemzet tekintélyének kifejezője, ha ezt az intézményt először mi magunk tartjuk tiszteletben;

tekintettel arra, hogy az ilyen érteimti nemzeti erő és tekintély munkálását a Nemzeti Munkapárt, mely politikai közéletünk legjobbjainak vezetése alatt alakult és napról-napra erősödik, vette programjába;

mondja ki az értekezlet, hogy mély meggyőződéssel és teljes lelkesedéssel csatlakozik ezen kipróbált bölcseségű, nagy nevű és nagy tekintélyű vezérek táborához: az Országos Nemzeti Munkapárthoz; megalakítja az Alsófehérvármegyei Nemzeti Munkapártot s ennek keretében a Nagynyedi választókerület Nemzeti Munkapártját és a közeli képviselő-választások alkalmával ezen párt jelöltjeit támogatja.

Pártoló felszólalások.

A lelkesedéssel fogadott határozati javaslat pártolására először Török Bertalan szólalt fel és a koalíció működésének sikerességét bizonyította, nagy hatást érve el szellemes ellentéteivel és az igazság megdönthetetlen erejével. Perczekig tartó éljenzes és taps tört ki akkor, mikor Tisza István gr. nevet megemlítette „Tisza István — ugymond a többek közt — midőn a nemzet többsége nem mellette nyilatkozott, átengedte a teret, hogy teljesen zavartalanul valósíthassák meg programjukat, s mit tesznek a mostaniak? Előre kinöndják, hogy addig minden parlamenti munkát megakadályoznak, míg ők ismét kormányra nem juthatnak. Terme-

szetesen, hogy a programjukból megint semmit meg ne valósítsanak*. Felemlíti, hogy lemondtak a katonaság nemzeti reformjáról; a függetlenség szent nevével visszaélve a legnagyobb erőszakoskodást fejtették ki a más véleményekkel szemben; felemlíti a négy esztendő kormányzás anyagi és erkölcsi romlásait és lelkes hangon szólítja fel a gyűlés tagjait, hogy a további romlás megállítására végezt a Nemzeti Munkapártot megalakítani és nemes hazias céljait elősegíteni törekedjenek.

Dr. Garda Kálmán pártoló felszólalásában, melyet erős érvekkel támogatva frappáns hatással adott elő, két eszme körül csoportosította gondolatait. Szép hasonlatban fejtegette, hogy ő olyan kalauzra, a kiről már egyszer bebizonyosodott, hogy nem tudja elvezetni az utast oda, a hová igerte, nem bizza többé magát; olyan pártvezérré sem, a ki elveiből, bár meg volt adva neki a lehetőség, nem tudott semmit beváltani. Beszédje második részében a mély meggyőződés hangján foglalkozott azon veszedelmekkel, melyeket az általános, egyenlő és titkos választói jog behozatala Alsó-Fehér vármegyére jelentene. A jogkiterjesztés ideje és szüksége mindenesetre elérkezett; de ennek a nemzeti érdek és az értelmiség vezető szerepének biztosítása mellett szabad csak történnie.

Dr. Isssekutz Győző, az Országos Nemzeti Munkapárt előkelő tagja szót azután és nagy érdeklődés közben hosszabb politikai beszédet mondott, mely egyes részeiben ellenálthatatlanul magával ragadta a hallgatóságot. Alapos alkotmányügyi fejtegetéssel szedte szét azt a levegőbe dobott állítást, mintha ez a kormány a legkisebb mértékben is törvénytelen volna. Beszél arról a nemzeti szerencsétlenségről, hogy nálunk szokássá vált az ellenkező politikai vélemény meggyanusítása. „A Nemzeti Munkapárt el van határozva, hogy szembe száll a gyanúsító szerencse-vadászokkal; igen! mi az alkotmányt meg fogjuk védeni még azon áron is, hogy meggyanusítsanak bennünket“. Második Világosnak nevezi az 1905-diki nemzeti ellenállás kudarcát. Ennek az országnak békes, közös, egyetértő munkára, nem kortes-jelszavakra van szüksége, melyeknek semmi komolyság nem felel meg. Bizonyítja, hogy a 67 több a 48-nál és lelkes hangon hi fel felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül mindenkit a Nemzeti Munkapárt támogatására.

Ezen felszólalások alapján nagy lelkesedés közben mondta ki az elnök a határozatot, hogy az Alsófehérvármegyei Nemzeti Munkapárt s ennek keretében a Nagynyedi választókerület Nemzeti Munkapártja megalakul.

Pártszervezet.

Az előkészítő bizottság javaslata értelmében a párt szervezete a következőképp állapított meg:

1. Diszelnökök: br. Kemény Géza, br. Zeyk József.

2. Elnök: Zeyk Dániel.

3. Társelnökök: Ávéd Jákó, gr. Bethlen Sándor, gr. Degeufeld Kristóf, gr. Busseul Henrik, Folyovich Sándor, Janos Lajos, br. Kemény Győrő, br. Kemény Pál, Lázár István, dr. Mayer Ödön, gr. Mikes Kelemen, dr. Nagy Albert, Szilágyi Farkas, gr. Teleki Ádám, gr. Teri Ödön, Török Bertalan, Zeyk Kálmán.

4. Alelnökök: Ajtai Árpád, Bürger Lipót, dr. Csabry Bouifacz, dr. Gaál Pála, Fuchs Nándor, alsómarosváradjai Glück Adolf, Incze Antal, bervei Jónás Adolf, dr. Náthán B-rnát, Nagy Lajos, Pogány János, Simonffy Alajos, landori Szász József, dr. Szaniszló Albert, Tóth Miklós, Váro Ferencz, Vita Ödön, Winkler János, Láng Aurél.

5. Titkárok: Doczi Ferencz, dr. Elekes Karoly, dr. Fischer Tivadar, dr. Fried Ármán, dr. Szász Pál, dr. Szilágyi Zoltán.

6. Jegyzők: Ikrich Aruold, dr. Magyar Ferencz, dr. Metes Peter, Mendel Henrik. Az Alsófehérvármegyei Nemzeti Munka-

párt központi választmányát a vidéki körök választmányainak összesége alkotja.

Végrehajtó bizottságokat a választmányok saját kebelükből küldenek ki.

A nagynyedi választókerület részére 100 tagu választmány alakított.

Dr. Müller Jenő jelentést tett arról, hogy az előkészítő bizottság néhány napra terjedő munkásságát szép siker követte, mert az Alsófehérvármegyei Munkapártba 698-an léptek be, a kik közül 479 a nagynyedi választókerületbe tartozik, mit a gyűlés nagy örömmel vett tudomásul.

Dr. Müller indítványára nagy lelkesedés közben elhatározta azt is a gyűlés, hogy gr. Khuen-Héderváy kormányelnököt, dr. Lukács László penzügyminisztert és gr. Tisza Istvánt sürgönyileg üdvözli.

Váro Ferencz nagy tetszéssel fogadott felszólalásában gr. Tisza István nagyságát méltatva indítványozta, hogy az elnökség kérje fel a grófit, hogy erdélyi körútja alkalmával Nagynyed városát is tisztelje meg látogatásával.

Végül Zeyk Dániel elnök emelkedett hangulatu meglel felszólalásában kérte a gyűlés tagjait, hogy vigyék szét a hallott elveket s azt a meggyőződést, hogy nemes és hazafias dolgot művelnek a párt törekvéseinek felkarolásával. Maradjanak meg rendületlenül a párt zászlója alatt; de tartásuk tiszteletben a más pártiak meggyőződését is. Ezzel a szép gyűlés lelkes hangulatban eloszlott.

Az ellentét.

A politikuskok egy része, — szóljanak a különböző színre terített asztalok mellől, vagy a lapok hasábjairól a publikumból, — ma állandóan azon gódoglik, hogy hiányzik a legújabb közéleti alakulásból az egyetértés és hogy az uralkodó ellentét mellett ez az alakulás nem számíthat állandóságra, az országnak pedig ilyen körülmények között az új időkből aligha lesz valamelyes haszna. A legtöbb egészen nyíltan bevallja, aki pedig nem ilyen nyílt, az érthetően sejteti a sorok között, hogy itt a választójogról van szó és arról az ellentétről, amelyet ebben a kérdésben Khuen-Héderváy és Tisza István grófok álláspontja között látnak.

Emberi dolog, hogy mások szemében meglátjuk a szálkát is, holott a magunkéban érzéketlenek vagyunk még a gerendák iránt is. És épen ezért előre láthatta bárki, hogy azt a felfogásban való eltérést, mely a miniszterelnök és Tisza gróf választójogi álláspontja között bizonyos mérvű elhajlást tüntet föl, mihamarabb beraktározzák az ellenzéki éleskamarába és hogy sokan és sokáig kizárólag, vagy legalább is jórészt ebből a különbségből fognak élni. Azon sem botránkozunk meg, hogy a szunyogból elefántá felfujt eltérést épen azok lakmározzák a leghesesebben, akikről ország-világ tudja, hogy még nem is olyan régen békességgel élvezték a hatalmat azok társaságában, akikről nem is csak egyetlen kérdés, hanem egy-egy egész világot kitévő elvi ellentét választotta el. Épen ezért mindezzel nem törődünk. Tisztára az ő dolguk, hogy régebbi tag lelkiismeretük és legújabb keleti érzékenységük az ellentétek iránt hogyan férnek meg egyazon gondolatvilágban. Ha megférnek, a lelkük rajta.

Azt azonban, ami a dolgok érdemét akarja megcsonkítani, semmi körülmények között sem hagyjuk szó nélkül. Mert a választójogi ellentét kiszinezésében a pragmatikai igazságnak mesterséges elhomályosításáról van szó s ezt már nem vagyunk hajlandók eltérni, hogy — ha mindjárt az egész társaság legzsírosabb, vagy akár egyetlen betevő falatjától esik is el, — hogy a közvéleményt ferdítésekkel szuggerrájják és hogy igazságos ítéletének megalkotásában egyetlen vonallal is megteveszszék.

Igaz, hogy Khuen-Héderváy gróf miniszterelnök parlamenti bemutatkozásakor és azóta is ismétlenül az általános választójogot kormányzati elvéül vallotta. Tovább megünyk:

a minis
állaspon
gróf a
zárkózo
dásában
nyek k
állította
óvását.

Minde
uttal m
lönböző
kihgye
alakulá
a teljes
Meghag
ellenfel
ó malr
kardina
tanak,
vesztő
san ler
nak a
jog kén

A m
lasztój
és han
gyanán
nek
választ
állam
gondol
temben
nem sz
ván gr
kiterje
sal sze
nak e
nását
sitani.
a rugó

Ami az
lenkezo
bűnet,
met ily
teszik.
Ez a
ható ig
Senk
hogy
választ
vauuak
azt is
láspon
nek a
Épen
ország
müden
munka
másra
jog ref
Es m
jövő n
igazolj
és Tis
fognak
fennáll

illeted
kolleg
48 év
a koll
és lelk
lelkes
hanem
ügyein
sikerr
s külö
lásain
Áldott
—
Lóthe
enyedi
szolga
hivata
—
id-igle
közsze
ban.
írásba
a jegy

a miniszterelnöknek ma is változatlanul ez az álláspontja. És igaz az is, hogy Tisza István gróf a választójog kiterjesztése elől nem zárkózott el, de ennek a kérdésnek megoldásában zsinórmértékül és semmi körülmények között el nem alkudható feltételül odaállította az állam nemzeti jellegének megővését.

Mindez így van és igaz, de miúgy egyúttal még nem a teljes igazság. Hogy a különböző felfogások eltérését minél előbb kihegyezhessék; a magyar politikai élet új alakulásának ellenségei ebben a kérdésben a teljes igazságot egyszerűen megcsönkítik. Meghagyják mindazt, ami különbség, ami ellenfeleiket gyöngítheti és ami a vizet az ő malmukra hajtja, de tudatos czélzattal kardinális kijelentéseket egyenesen elsikkasztanak, miután érzik, hogy munkájuk megtévesztő hatású ezek a kijelentések hamarosan lerontanak. Nos, mi vesszük magunknak a fáradságot és restauráljuk a választójog kérdésében a teljes igazságot.

A miniszterelnök, midőn álláspontját a választójog kérdésében enuncziálta, ugyanakkor és hangsúlyozottan e reform sine qua nonja gyanánt az állam „magyar nemzeti jellegének” megővését is kikötötte. Általános választójogot ígért, de ígérte ezt a nemzeti állam garanciáinak teljes és minden hátsó gondolat nélkül való érvényesítésével egyetemben. Ez a határozott kikötés pedig csaknem szószériut egyezik azzal, ami Tisza István grófnak is zsinórmértéke a választójog kiterjesztésének kérdésében. És az egymással szembeállított két választójogi felfogásnak ezt az egymást teljesen fedő, közös vonását igyekszik az ellentábor elhomályosítani. Alantós taktikai okok, rideg pártérdek a rugói ennek a roszakaratu hamisításnak. Ami azonban nem hogy mentené, de ép ellenkezőleg még csak súlyosbítja azoknak a bűnét, akik a tisztességes politikai küzdelmet ilyen fegyverekkel már-már lehetetlenné teszik.

Ez az egész, a tények erejével bizonyítható igazság.

Senki sincs, aki egyetlen pillanatig tagadná, hogy a nemzeti munkapárt kebelében a választási reform megoldására nézve ma még vannak ellentétek. De aki nem vak, annak azt is látnia kell, hogy Khuen és Tisza álláspontjai között az állam nemzeti jellegének a feltétele igen nagy érintkezési felület. Éppen elég arra, hogy — akik különben az ország regenerációjának munkájára nézve mindenben egyet értenek, — már csak e nagy munka teljes sikerének az érdekében is egymásra találjanak és megegyezzenek a választójog reformjának a megvalósításában is.

És nekünk erős a reményeségünk, hogy a jövő nem kicsinyesen áskálódó ellenfeleinket igazolja, hanem igazol majd minket: Khuen és Tisza egymásra fognak találni és meg fognak egyezni erre a közöttük egyetlenül fennálló különbségre nézve is.

Vegyes hírek.

Fogarasi Béla.

Mint lapunk zár-takor mély megillettedessel értesültünk, Fogarasi Béla kollégiumi tanár tegnap délután 4 órakor 48 éves korában meghalt. A boldogultban a kollégium tanárkara igen rokonszenves és lelkes tagját vesztette el, a ki nemcsak lelkesen teljesítette tanári kötelességeit, hanem élénk részt vett városi társadalmunk ügyeinek intézésében is. Tizenkét évig szép sikerrel működött mint gimnáziumi igazgató, s különösen az ifjúság tanulmányi kirándulásainak szervezésével szerzett érdemeket. Áldott legyen az emlékezete!

— **Áthelyezések.** Vármegyénk főispánja Lóthe Lajos marosújvári szolgabíró a kisenyedi járás es Jancsó Lajos kisenyedi szolgabíró a marosújvári járás főszolgabírói hivatalához kölcsönösen áthelyezte.

— **A képviselőválasztók** 1911. évi ideiglenes ueljegyzéke május 5-től 25-ig közszemlére lesz kiteve a vármegyei kiadóban. Az észrevételek ugyanott adhatók be írásban a hivatalos órák alatt. A közsegeke a jegyzőségek székhelyein láthatók.

— **A nagyenyedi Oltáregylet** május 5-én délután a nagyteremben műsoros összejövetelt rendez.

— **Kitiltott térkép.** Hieronymi Károly m. kir. kereskedelmi miniszter a L. Kleefeld & Co. nürnbergi cég által „Österreich” néven forgalomba hozott kis színes térképet kitiltotta és attól a postaszállítás jogát megvonta.

— **Színész Gyulafehérvárt.** Szilágyi Dezső, az erdélyi I. színikerület igazgatója szintársulataival f. hó 24-én kezd meg 3—4 hétre terjedő előadásainak sorozatát Gyulafehérvárt.

— **Tűzvész Felsőősfalván.** Az udvarhelymezei Felsőősfalva községben főzést játszottak a gyerekek, tüzet gyújtottak a szabadban s ettől lángba borult egy szénakazal, s így terjedt a tűz tovább 179 székely gazda háza hamvadt el. A kár több mint egy millió. 1000 ember maradt hajlék és kenyér nélkül. Udvarhelymeze alispáni hivatala mozgalmat indított a tűzkárosultak felségítésére.

— **Felrobbant gyufagyár.** A szegedi gyufagyár egy kazánja f. hó 19-én reggel felrobbant. A robbanás oly erős volt, hogy környéken levő házak falai is megreszkettek. 13 leány meghalt és 22 sebesült haladoklik. A robbanást mulasztás idézte elő. A vizsgálat folyik.

— **A honvédelmi m. kir. miniszter** a központi és marosvásárhelyi katonai alreáliskolákban, a kismartoni katonai főreáliskolában, a bécsújvári Terézia katonai akadémiában, a mödlingi műszaki akadémiában és a katonatiszti árva fiúk és leányok nevelőintézeteiben az 1910—11. iskolai év elején betöltendő helyekre pályázatot hirdet. Az érdeklődőknek a városi főjegyző a hivatalos órák alatt szívesen ad felvilágosítást.

— **Ipari munkásoknak állami jutalomdíjak.** A kereskedelmi miniszter meghagyása folytán a kolozsvári iparkamara közhírré teszi, hogy a kamara területén lakó és legalább 15 éven át egy-ugyanazon műhelyben dolgozó ipari munkások részére 4 drb egyenként 100—100 koronás állami jutalomdíjat tűzött ki. A kamara kerületében (Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Kis-Küküllő, Kolozs, Szilágy, Szolnok-Doboka és Torda-Aranyos megyékben) működő iparos munkaadók, tehát úgy a gyárosok, mint a kisiparosok, legkésőbb június 15-ig közöljék a kamarával azoknak a munkásaiknak a névsorát, kiket a szóbanforgó jutalmakra érdemesnek tartanak. A bejelentés alkalmával a munkaadó igazolni köteles, hogy munkása 1. magyar állampolgár, 2. tényleges ipari munkában van állandóan alkalmazva, 3. legalább 15 éve megszakítás nélkül működik ugyanazon ipari munka körében, (tanonczevek beszámíthatók, évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál a teljesen betöltött évadok teljes évekként egyenértékűeknek tekintetnek.)

— **Ösztöndíjak kereskedőknek.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdekelte tudomására hozza, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter az Erzsébet királyné ösztöndíj-alap 1910. évre esedékessé vált kamataiból három — egyenként 2500 koronás, egy-egy 4000 K. illetve 5500 K. értékű ösztöndíjat alakított és azokra pályázatot hirdet. Az ösztöndíjak bármelyikének elnyerése iránt oly magyar honosságú fiatalabb kereskedők folyamodhatnak, kik keleti kereskedelmi akadémiái tanulmányaiknak bár jó eredménnyel történt elvégzése után legalább 3 évig gyakorlati kereskedelmi terepen működtek és a mellett igazolják, hogy a tanulmányozandó terület nyelvviszonyaiban jártasok. Az ösztöndíjak odaítélésénél csak oly egyének jöhetnek figyelembe, a kik katonai szolgálatukat már teljesítették vagy az alól vegyerveyesen felmentettek, a katonai szolgálatba töltött idő a gyakorlati működés idejében be nem tudható és általában csakis a tényleges kereskedelmi gyakorlatban töltött idő v. h. t. számba. A pályanyertesek az ösztöndíjakat megfelelő mű-

ködés beigazolása esetén a második, illetve a harmadik és esetleg negyedik évben pályázat nélkül is elnyerhetik, ha valamely reánk nézve jelentőséggel bíró kiviteli piacon állandóan letelepedni akarnának. A kérvények a keresk. Miniszter urhoz címelve a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához folyó évi május hó 1-ig nyújtandók be.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

7-1910. végrb. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-oz. 102., illetéleg az 1908. évi XLI. t.-oz. 19 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. járásbírósnak 1909. évi Sp. IV. 285/3. számú végzésé következtében Dr. Dénes Arthur ügyvéd által képviselt Törley József és Tsa javára 211 kor. 75 fill. a jár. erejéig 1909. évi okt. hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglatl és 2358 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: különböző szoba és vendéglői berendezések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. jbiróság 1909. évi V. 171/4. számú végzése folytán 189 kor. 81 fill. hátralekös tőkekövetelés, ennek 1909. évi nov. hó 16. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 10 kor. 20 fillérből bíróság már megállapított költségek erejéig, Marosújvár községben végrehajtást szenvedett lakása leendő megtartására 1910. évi április hó 28-án d. o. 9 órakor határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatask meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-oz. 107. és 108. §-a értelmében kéaspénzfizetés mellett a legelőbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglatlatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-oz. 10. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Marosújvár, 1910. évi április hó 8. napján.

Dergán János,
kir. bír. végrehajtó.

122 1—1

Sz. 1001—1910. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbírósnak, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár részvényirtársaság, valamint Klein Mihály végrehajtónak, — Pikos Zakariás alsógáldi és Rutia Miklós mindszenti lakos végrehajtást szenvedők elleni ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 600 kor., 200 kor. és 400 kor. tőke és jár., továbbá ezennel osatlakoztatott Caspari Frigyes javára 1130 kor. és jár., — „Julia” takaréki és hitelintézet javára 600 kor., 200 kor., 900 kor., 1430 kor., 1200 kor., 300 kor., 190 kor. és 500 kor., — Gyulafehérvári népbank javára 480 kor., Ruseán János javára 480 kor., 210 kor. tőke és jár. kielégítése végett az 1881. LX. t.-oz. 144 §. alapján és a 146 §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbírósnak kerületében levő az alsógáldi I. R. 4. sz. tjkvben A + 13. r. sz. 2386. hr. sz. szántóra 566 kor., — továbbá az alsógáldi I. R. 802. sz. tjkvben A + 1. r. sz. 1060/2. hr. sz. szőlő, 1061. hr. sz. kaszálóra, de az C/1 a. özv. Herlesz Todorné javára bekebelezett kikötmény fenntartásával 124 kor., — 2. r. sz. 13/1/1. hr. sz. faház, 13/2/1. hr. sz. kertre 320 kor., — 3. r. sz. 576/1. hr. sz. szántó 103 kor., — a mindszenti I. R. 62. sz. tjkvben A + 11. r. sz. 160. hr. sz. vízmosásra 287 kor., — 15. r. sz. 159. hr. sz. vízmosás helyre 20 kor., — a mindszenti I. R. 46. sz. tjkvben A + 18. r. sz. közös logelőből járó részre 6 kor., — végre a mindszenti I. R. 148. sz. tjkvben A + 2. r. sz. 394. hr. sz. szőlőre 40 kor., — összesen 1466 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1910. évi május hó 13-ik napján délelőtt 9 órakor Alsógáld községgházánál és 1910. évi május hó 13-ik napján délelőtt 11 órakor Mindszent községgházánál megtartandó nyilvános árverésen a hirdetményben körülírt kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adtnak.

2. Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-oz. 42. §-ban jelzett arfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-oz. 170. §. értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegyenlíteni, — mert ellenastben az árverés az 1908. évi XLI. t.-oz. értelmében fog folytattni.

A kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Nagyenyeden, 1910. évi február hó 7-én.

Weiner Sándor,
kir. járásbíró.

83 1—1

Nem látszatokból áll akár egyes ember, akár egész nemzet gazdasági függetlensége. Hiába csinálunk arról akárhány törvényt, hogy a magyar állam nagy, gazdag és hatalmas legyen; ettől a törvénytől sem nagygyá, sem gazdaggá, sem hatalmassá lenni nem fog.

Beteges kinézetű, halvány és hiu egyének szokták néha megtenni, hogy arcukat mesterségesen pirossa teszik, hogy ezáltal az egészségnek, erőnek, szépségnek színét, látszatát keltsek. Világos, hogy ez a szín rajtuk sem egészséget, sem erőt nem jelent. Magát csálja vele az ember, s legfeljebb azokat, kiket a látszattal tévedésbe lehet ejteni. De az orvost, a tudóst, a tapasztalt, eles szemű embert, ki a szervezetet alapszámban ismeri, nem lehet valami hiúságszülte látszattal megtéveszteni, megvesztegetni.

Nezzük végig hazánk történelmét, nezzük végig hazánk mosolygó rónait, termékeny völgyeit, virágzó földjeit ezer meg ezerféle drágasággal: hát olyan nemzet vagyunk mi, a melynek arra van szüksége, hogy az osztráktól drága pénzen pirosított vegyünk, s ezzel a gyermekek hiúság látszatával szerezzük meg az élet, erő és egészség színét a nemzet arcára?

Nem t. Uram! nekünk nem az erő és egészség színe kell, nekünk maga az erő és egészség kell, a melyből a szín természetesen magától fejlődik. Egészséges szervezet mellett mozgásra, Isten adta erőnk használatára, munkára van szükség; ez meghozza az élénk vérkeringést, az erő fokozását, a munkával járó örömet, sikert és Istenáldást.

A nemzeti munka egész természetesen meghozza a nemzeti erőt és tekintélyt.

Ezek alapján van szerencsém betérjeszteni következő határozati javaslatomat:

Határozati javaslat.

Tekintettel arra, hogy Deák Ferencz kiegyezése a nemzeti önállóság, nemzeti erő, tekintély, anyagi és szellemi fejlődés és virágzás biztos alapját képezi;

tekintettel arra, hogy az 1867. XII. tczikk bőlesen megállapított kereteit csak fokozatos és kitartó nemzeti munkásság sikereivel lehet kellőképp tartalmassá s a magyar nemzetre értékesé tenni, csak így lehet a magyar nemzet gazdasági függetlenségét alaposan előkészíteni s az erőviszonyok mérlegelése alapján kedvező alkalommal meg is valósítani;

tekintettel arra, hogy parlamenti intézményünk csak akkor lehet minden irányban a nemzet tekintélyének kifejezője, ha ezt az intézményt először mi magunk tartjuk tiszteletben;

tekintettel arra, hogy az ilyen értelmű nemzeti erő és tekintély munkálását a Nemzeti Munkapárt, mely politikai közéletünk legjobbjainak vezetése alatt alakult és napról-napra erősödik, vette programjába:

mondja ki az értekezlet, hogy mély meggyőződéssel és teljes lelkesedéssel csatlakozik ezen kipróbált bölcsességű, nagy nevű és nagy tekintélyű vezérek táborához: az Országos Nemzeti Munkapárthoz; megalakítja az Alsófehérvármegyei Nemzeti Munkapártot s ennek keretében a Nagye nyedi választó-kerület Nemzeti Munkapártját és a közeli képviselő-választások alkalmával ezen párt jelöltjeit támogatja.

Pártoló felszólalások.

A lelkesedéssel fogadott határozati javaslat pártolására először Török Bertalan szólalt fel és a koalíció működésének siker telenségét bizonyította, nagy hatást érve el szellemes ellentéteivel és az igazság megdönthetetlen erejével. Perczekig tartó éljenzés és taps tört ki akkor, mikor Tisza István gr. nevet megemlítette „Tisza István — ugymond a többek közt — midőn a nemzet többsége nem mellette nyilatkozott, átengedte a teret, hogy teljesen zavartalanul valósítsák meg programjukat. S mit tesznek a mostaniak? Előre kinöndják, hogy addig minden parlamenti munkát megakadályoznak, míg ők ismét kormányra nem juthatnak. Terme-

szetesen, hogy a programjukból megint semmit meg ne valósítsanak“. Felemlíti, hogy lemondtak a katonaság nemzeti reformjáról; a függetlenség szent nevével visszaélve a legnagyobb erőszakoskodást fejtették ki a más véleményekkel szemben; felemlíti a négy esztendő kormányzás anyagi és erkölcsi romlásait és lelkes hangon szólítja fel a gyűlés tagjait, hogy a további romlás megállítására véget a Nemzeti Munkapártot megalakítani és nemes hafizs czéljait elősegíteni törekedjenek.

Dr. Garda Kálmán pártoló felszólalásában, melyet erős érvekkel támogatva frappáns hatással adott elő, két eszme körül csoportosította gondolatait. Szép hasonlatban fejtegette, hogy ő olyan kalauzra, a kiről már egyszer bebizonyosodott, hogy nem tudja elvezetni az utast oda, a hová ígérte, nem bizza többé magát; olyan pártvezérre sem, a ki elveiből, bár meg volt adva neki a lehetőség, nem tudott semmit beváltani. Beszédje második részében a mély meggyőződés hangján foglalkozott azon veszedelmekkel, melyeket az általános, egyenlő és titkos választói jog behozatala Alsó-Fehér vármegyére jelentene. A jogkiterjesztés ideje és szüksége mindenesetre elérkezett; de ennek a nemzeti érdek és az értelmiség vezető szerepének biztosítása mellett szabad csak történnie.

Dr. Issekutz Győző, az Országos Nemzeti Munkapárt előkelő tagja szolt azután és nagy érdeklődés közben hosszabb politikai beszédet mondott, mely egyes részeiben ellenállhatatlanul magával ragadta a hallgatóságot. Alapos alkotmányogi fejtegetéssel szedte szét azt a levegőbe dobott állítást, mintha ez a kormány a legkisebb mértékben is törvénytelen volna. Beszélte arról a nemzeti szerencsétlenségről, hogy nálunk szokássá vált az ellenkező politikai vélemény meggyanusítása. „A Nemzeti Munkapárt el van határozva, hogy szembe száll a gyanusító szerencse-vadászokkal; igenl mi az alkotmányt meg fogjuk védeni még azon áron is, hogy meggyanusítsanak bennünket“. Második Világosnak nevezi az 1905-diki nemzeti ellenállás kudarcát. Ennek az országnak békes, közös, egyetértő munkára, nem kortes-jelszavakra van szüksége, melyeknek semmi komolyság nem felel meg. Bizonyítja, hogy a 67 több a 48-nál és lelkes hangon hi fel felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül mindenkit a Nemzeti Munkapárt támogatására.

Ezen felszólalások alapján nagy lelkesedés közben mondta ki az elnök a határozatot, hogy az Alsófehérvármegyei Nemzeti Munkapárt s ennek keretében a Nagye nyedi választókerület Nemzeti Munkapártja megalakul.

Pártszervezet.

Az előkészítő bizottság javaslata értelmében a párt szervezete a következőképp állapítottat meg:

1. Diszelnökök: br. Kemény Géza, br. Zeyk József.

2. Elnök: Zeyk Dániel.

3. Társelnökök: Ávéd Jákó, gr. Bethlen Sándor, gr. Degenfeld Kristóf, gr. Busseul Henrik, Folyovich Sándor, Jancsó Lajos, br. Kemény Gyerő, br. Kemény Pál, Lazar István, dr. Mayer Ödön, gr. Mikes Kelemen, dr. Nagy Albert, Szilágyi Farkas, gr. Teleki Ádám, dr. Teri Ödön, Török Bertalan, Zeyk Kálmán.

4. Alelnökök: Ajtai Árpád, Bürger Lipót, dr. Csabry Bonifác, dr. Gaál Lela, Fuchs Nándor, alsómarosváradjai Glück Adolf, Lucze Antal, bervei Jónás Adolf, dr. Náthán Bernát, Nagy Lajos, Pogány János, Simouffy Alajos, laudori Szász József, dr. Szaniszló Albert, Tóth Miklós, Váro Ferencz, Vita Ödön, Winkler Janos, Láng Aurel.

5. Titkárok: Doczi Ferencz, dr. Elekes Karoly, dr. Fischer Tivadar, dr. Fried Ármin, dr. Szász Pál, dr. Szilády Zoltán.

6. Jegyzők: Ikrich Arnold, dr. Magyarai Ferencz, dr. Metes Peter, Mendel Henrik. Az Alsófehérvármegyei Nemzeti Munka-

párt központi választmányát a vidéki körök választmányainak összesége alkotja.

Végrehajtó bizottságokat a választmányok saját kebelükből küldenek ki.

A nagye nyedi választó-kerület részére 100 tagu választmány alakítottatott.

Dr. Müller Jenő jelentést tett arról, hogy az előkészítő bizottság néhány napra terjedő munkásságát szép siker követte, mert az Alsófehérvármegyei Munkapártba 698-an léptek be, a kik közül 479 a nagye nyedi választókerületbe tartozik, mit a gyűlés nagy örömmel vett tudomásul.

Dr. Müller indítványára nagy lelkesedés közben elhatározta azt is a gyűlés, hogy gr. K h u e n-H é d e r v á y kormányelnököt, dr. L u k á c s L á s z l ó pénzügyminisztert és gr. T i s z a I s t v á n t sürgönyileg üdvözli.

Váro Ferencz nagy tetszéssel fogadott felszólalásában gr. Tisza István nagyságát méltatva indítványozta, hogy az elnökség kérje fel a grófot, hogy erdélyi körútja alkalmával Nagye nyed városát is tisztelje meg látogatásával.

Végül Zeyk Dániel elnök emelkedett hangulatu meleg felszólalásában kérte a gyűlés tagjait, hogy vigyék szét a hallott elveket s azt a meggyőződést, hogy nemes és hazafias dolgot művelnek a párt törekvéseinek felkarolásával. Maradjanak meg rendületlenül a párt zászlója alatt; de tartásuk tiszteletben a más partiak meggyőződését is. Ezzel a szép gyűlés lelkes hangulatban eloszlott.

Az ellentét.

A politikusok egy része, — szóljanak a különböző színre terített asztalok mellől, vagy a lapok hasábjairól a publikumhoz, — ma állandóan azon rágódik, hogy hiányzik a legujabb közéleti alakulásból az egyetértés és hogy az uralkodó ellentét mellett ez az alakulás nem számíthat állandóságra, az országnak pedig ilyen körülmények között az új időkből aligha lesz valamelyes haszna. A legtöbb egészen nyiltan bevallja, aki pedig nem ilyen nyilt, az érthetően sejteti a sorok között, hogy itt a választójogról van szó és arról az ellentétről, amelyet ebben a kérdésben K h u e n-H é d e r v á y és T i s z a I s t v á n grófok álláspontja között látnak.

Emberi dolog, hogy mások szemében meglátjuk a szálkát is, holott a magunkéban érzéketlenek vagyunk még a gerendák iránt is. És épen ezért előre láthatta bárki, hogy azt a felfogásban való eltérést, mely a miniszterelnök és Tisza gróf választójogi álláspontja között bizonyos mérvű elhajlást tüntet föl, mihamarabb beraktározzák az ellenzéki éléskamrába és hogy sokan és sokáig kizárólag, vagy legalább is jórészt ebből a különbségből fognak élni. Azon sem botránkozunk meg, hogy a szunyogból elefantá feljutt elterést épen azok lakmározzák a legéhesebben, akikről ország-világ tudja, hogy még nem is olyan régen békességgel élvezték a hatalmat azok társaságában, akitől nem is csak egyetlen kérdés, hanem egy egész világot kitevő elvi ellentét választotta el. Épen ezért mindezzel nem törődünk. Tiszta az ő dolguk, hogy régebbi tag lelkiismeretük és legujabb keletű érzékenységük az ellentétek iránt hogyan férnek meg egyazon gondolatvilágban. Ha megférnek, a lelkük rajta.

Azt azonban, ami a dolgok érdemét akarja megcsonkítani, semmi körülmények között sem hagyjuk szó nélkül. Mert a választójogi ellentét kiszínezésében a pragmatikai igazságnak mesterséges elhomályosításáról van szó s ezt már nem vagyunk hajlandók eltűrni, hogy — ha mindjárt az egész társaság legzsirosabb, vagy akár egyetlen betevő falatjától esik is el, — hogy a közvéleményt ferdítésekkel szuggeralják és hogy igazságos ítéletének megalkotásában egyetlen vonallal is megtéveszszék.

Igaz, hogy K h u e n-H é d e r v á y gróf miniszterelnök parlamenti bemutatkozásakor és azóta is ismételt az általános választójogi kormányzati elvél vallotta. Tovább megyünk:

a miniszterelnöknek ma is változatlanul ez az álláspontja. És igaz az is, hogy Tisza István gróf a választójog kiterjesztése elől nem zárkózott el, de ennek a kérdésnek megoldásában zsinórmértékül és semmi körülmények között el nem alkudható feltétellel odaállította az állam nemzeti jellegének megővését.

Mindez így van és igaz, de mindez egyúttal még nem a teljes igazság. Hogy a különböző felfogások eltérését minél előbb kihegyezhessék; a magyar politikai élet új alakulásának ellenségei ebben a kérdésben a teljes igazságot egyszerűen megcsönkítják. Meghagyják mindazt, ami különbség, ami ellenfeleiket gyöngítheti és ami a vizet az ő malmukra hajtja, de tudatos cizellal kardinalis kijelentéseket egyenesen elsikkasztanak, miután érzik, hogy munkájuk megtévesztő hatását ezek a kijelentések hamarosan lerontanák. Nos, mi vesszük magunknak a fáradságot és restauráljuk a választójog kérdésében a teljes igazságot.

A miniszterelnök, midőn álláspontját a választójog kérdésében enuncziálta, ugyanakkor és hangsúlyozottan a reform sine qua nonja gyanánt az állam „magyar nemzeti jellegének” megővését is kikötötte. Általános választójogot ígért, de ígerte ezt a nemzeti állam garanciáinak teljes és minden hátsó gondolat nélkül való érvényesítésével egyetemben. Ez a határozott kikötés pedig csaknem szó szerint egyezik azzal, ami Tisza István grófnak is zsinórmértéke a választójog kiterjesztésének kérdésében. És az egymással szembeállított két választójogi felfogásnak ezt az egymást teljesen fedő, közös vonását igyekeznek az ellentábor elhomályosítani. Alantós taktikai okok, rideg pártérdek a rugói ennek a rozszakaratu hamisításnak. Ami azonban nem hogy mentené, de ép ellenkezőleg még csak súlyosbítja azoknak a bűnét, akik a tisztességes politikai küzdelmet ilyen fegyverekkel már-már lehetetlenné teszik.

Ez az egész, a tények erejével bizonyítható igazság.

Senki sincs, aki egyetlen pillanatig tagadná, hogy a nemzeti munkapárt kebelében a választási reform megoldására nézve ma még vannak ellentétek. De aki nem vak, annak azt is látnia kell, hogy Khuen és Tisza álláspontjai között az állam nemzeti jellegének a feltétele igen nagy érintkezési felület. Épen elég arra, hogy — akik különben az ország regenerációjának munkájára nézve mindenben egyet értenek, — már csak e nagy munka teljes sikerének az érdekében is egymásra találjanak és megegyezzenek a választójog reformjának a megvalósításában is.

És nekünk erős a reményességünk, hogy a jövő nem kicsinyesen áskálódó ellenfeleinket igazolja, hanem igazol majd minket: Khuen és Tisza egymásra fognak találni és meg fognak egyezni erre a közöttük egyetlenül fennálló különbségre nézve is.

Vegyes hírek.

Fogarasi Béla.

Mint lapunk zárta kor mély megilletődéssel értesültünk, Fogarasi Béla kollégiumi tanár tegnap délután 4 órakor 48 éves korában meghalt. A boldogultban a kollégium tanárkara igen rokonszenves és lelkes tagját veszítette el, a ki nemcsak lelkesen teljesítette tanári kötelességeit, hanem élénk részt vett városi társadalmunk ügyeinek intézésében is. Tizenkét évig szép sikerrel működött mint gimnáziumi igazgató, s különösen az ifjúság tanulmányi kirándulásainak szervezésével szerzett érdemeket. Áldott legyen az emlékezete!

— **Áthelyezések.** Vármegyénk főispánja Lóthe Lajos marosújvári szolgabíró a kisényedi járás és Jancsó Lajos kisényedi szolgabíró a marosújvári járás főszolgabírói hivatalához kölcsönösen áthelyezte.

— **A képviselőválasztók** 1911. évi ideiglenes nevezése május 5-től 25-ig közszemlére lesz kitéve a vármegyei kiadóban. Az észrevételek ugyanott adhatók be írásban a hivatalos órák alatt. A közsegeke a jegyzőségek székhelyein láthatók.

— **A nagyenyedi Oltárogyelet** május 5-én délután a nagyteremben műsoros összejövetelt rendez.

— **Kitiltott térkép.** Hieronymi Károly m. kir. kereskedelmi miniszter a L. Kleefeld & Co. nürnbergi cég által „Österreich” néven forgalomba hozott kis színes térképet kitiltotta és attól a postaszállítás jogát megvonta.

— **Színészet Gyulafehérvárt.** Szilágyi Dezső, az erdélyi I. színikerület igazgatója színtársulatával f. hó 24-én kezdi meg 3—4 hétre terjedő előadásainak sorozatát Gyulafehérvárt.

— **Tűzvész Felsőősfalván.** Az udvarhelymegyei Felsőősfalva községben főzést játszottak a gyerekek, tüzet gyújtottak a szabadban s ettől lángba borult egy szénakazal, s így terjedt a tűz tovább 179 székely gazda háza hamvadt el. A kár több mint egy millió. 1000 ember maradt hajlék és kenyér nélkül. Udvarhelymegye alispáni hivatala mozzalmat indított a tűzkárosultak felségítésére.

— **Felrobbant gyufagyár.** A szegedi gyufagyár egy kazánja f. hó 19-én reggel felrobbant. A robbanás oly erős volt, hogy környéken levő házak falai is megreszkettek. 13 leány meghalt és 22 sebesült haladoklik. A robbanást mulasztás idézte elő. A vizsgálat folyik.

— **A honvédelmi m. kir. miniszter** a közepi és marosvásárhelyi katonai alreáliskolákban, a kismartonai katonai főreáliskolában, a bécsújvári Terézia katonai akadémiában, a mödlingi műszaki akadémiában és a katonatiszti árva fiúk és leányok nevelőintézeteiben az 1910—11. iskolai év elején betöltendő helyekre pályázatot hirdet. Az érdeklődőknek a városi főjegyző a hivatalos órák alatt szívesen ad felvilágosítást.

— **Ipari munkásoknak állami jutalomdíjak.** A kereskedelmi miniszter meghagyása folytán a kolozsvári iparkamara közhírré teszi, hogy a kamara területén lakó és legalább 15 éven át egy-ugyanazon műhelyben dolgozó ipari munkások részére 4 drb egyenként 100—100 koronás állami jutalomdíjat tűzött ki. A kamara kerületében (Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Kis-Küküllő, Kolozs, Szilágy, Szolnok-Doboka és Torda-Aranyos megyékben) működő iparos munkaadók, tehát úgy a gyárosok, mint a kisiparosok, legkésőbb június 15-ig közöljék a kamarával azoknak a munkásaiknak a névsorát, kiket a szóbanforgó jutalmakra érdemesnek tartanak. A bejelentés alkalmával a munkaadó igazolni köteles, hogy munkása 1. magyar állampolgár, 2. tényleges ipari munkában van állandóan alkalmazva, 3. legalább 15 éve megszakítás nélkül működik ugyanazon ipari munka körében, (tanonczevek beszámíthatók, évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál a teljesen betöltött évadok teljes évekként egyenértékűeknek tekintetnek.)

— **Ösztöndíjak kereskedőknek.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdeklveti tudomására hozza, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter az Erzsébet királyné ösztöndíj-alap 1910. évre esedékessé vált kamataiból három — egyenként 2500 koronás, egy-egy 4000 K. illetve 5500 K. értékű ösztöndíjat alakított és azokra pályázatot hirdet. Az ösztöndíjak bármelyikének elnyerése iránt oly magyar honosságu fiatalabb kereskedők folyamodhatnak, kik keleti kereskedelmi akadémiái tanulmányaiknak bár jó eredménnyel történt elvégzése után legalább 3 évig gyakorlati kereskedelmi téren működtek és a mellett igazolják, hogy a tanulmányozandó terület viszonyaiiban tartások az ösztöndíjak odaítélésénél csak oly egyének jöhetnek figyelembe, a kik katonai szolgálatukat már teljesítették vagy az alól vegervényesen felmentettek, a katonai szolgálatba töltött idő a gyakorlati működés idejében be nem tudható és általában csakis a tényleges kereskedelmi gyakorlatban töltött idő vehető számba. A pályanyertesek az ösztöndíjakat megfelelő mű-

ködés beigazolása esetén a második, illetve a harmadik és esetleg negyedik évben pályázat nélkül is elnyerhetik, ha valamely reánk nézve jelentőséggel bíró kiviteli piacon állandóan letelepedni akarnának. A kérvények a keresk. Miniszter urhoz címmezve a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához folyó évi május hó 1-ig nyújtandók be.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

7-1910. végrh. szám

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-sz. 102., illetőleg az 1908. évi XLI. t.-sz. 19 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. járásbírósnak 1909. évi Sp. IV. 285/3. számú végzése következtében Dr. Dénes Arthur ügyvéd által képviselt Törley József és Tsa javára 211 kor. 75 fill. a jár. erejéig 1909. évi okt. hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2353 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: különböző szoba és vendéglői berendezések nyilvános árverésen eladottnak. Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 1909. évi V. 171/4. számú végzése folytán 139 kor. 81 fill. hátralékos tőkekövetelés, ennek 1909. évi nov. hó 16. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 10 kor. 20 fillériben bíróság már megállapított költségek erejéig, Marosújvár községben végrehajtást szenvedett lakásának leendő megtartására 1910. évi április hó 28-án d. o. 9 órákor határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-sz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbit ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták a szokra kielégítési jogot nyar-tek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-sz. 10. §-a értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Marosújvár, 1910. évi április hó 8. napján.

Dergán János,
kir. bír. végrehajtó.

122 1—1

Sz. 1901—1910. évi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbírósnak, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár részvénytársaság, valamint Klein Mihály végrehajtótának, — Pikos Zakariás alsógárdi és Rutia Miklós mindszenti lakos végrehajtást szenvedők elleni ügyében a kérelm következtében a végrehajtási árverés 600 kor., 200 kor. és 400 kor. tőke és jár., továbbá ezennel oszlatkozottot Caspari Frigyes javára 1130 kor. és jár., — „Julia” takaréks és hitelintézet javára 600 kor., 200 kor., 900 kor., 1430 kor., 1200 kor., 300 kor., 190 kor. és 500 kor., — Gyulafehérvári népbank javára 480 kor., Ruseán János javára 480 kor., 210 kor. tőke és jár. kielégítése végett az 1881. LX. t.-sz. 144 §. alapján és a 146 §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbírósnak kerületében levő az alsógárdi I. R. 4. sz. tjkvben A + 13. r. sz. 2386. hr. sz. szántóra 566 kor., — továbbá az alsógárdi I. R. 802 sz. tjkvben A + 1. r. sz. 1060/2. hr. sz. szőlő, 1061. hr. sz. kaszálóra, de az C/1 a. özv. Herle Todor né javára bekebelezett kikötőny fenntartásával 124 kor., — 2. r. sz. 13/1. hr. sz. faház, 13/2/1. hr. sz. kertre 320 kor., — 3. r. sz. 576/1. hr. sz. szántó 103 kor., — a mindszenti I. R. 62. sz. tjkvben A + 11. r. sz. 160. hr. sz. vízmosásra 287 kor., — 15. r. sz. 159. hr. sz. vízmosás helyre 20 kor., — a mindszenti I. R. 46. sz. tjkvben A + 18. r. sz. közös legelőből járó 1958/22468 részre 6 kor., — végre a mindszenti I. R. 148. sz. tjkvben A + 2. r. sz. 394. hr. sz. szőlőre 40 kor., — összesen 1466 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltek.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1910. évi május hó 13-ik napján délelőtt 9 órákor Alsógárd község házánál és 1910. évi május hó 13-ik napján délelőtt 11 órákor Mindszent község házánál megtartandó nyilvános árverésen a hirdetményben körülírt kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adottnak.

2. Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-sz. 42. §-ban jelzett arfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-sz. 170. §. értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléká szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, — mert ellenesetben az árverés az 1908. évi XLI. t.-sz. értelmében fog folytattni.

A kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság.
Kelt Nagyenyeden, 1910. évi február hó 7-én.

Weiner Sándor,
kir. járásbíró.

83 1—1

Több pénze akkor lesz,
ha nélkülözhetetlen, olcsó és
tartós szőttesárukat

csak
a Nagyenyedi Szövőgyárból
vesz.
Arjegyzék ingyen küldetik.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szócig 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeljük. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

Szentkirály-u. 96. sz. házasság telek
eladó. Értekezhetni Sallak Árpáddal
Rákóczi-u. 47. 119 1-1

1287—1910. közig. szám.

Pályázati hirdetmény.

Alsó-Fehér vármegye marosújvári járásában a marosszentbenedeki körorvosi állás megüresedvén, erre pályázatot hirdetek.

A kör áll 14 községből, Marosszentbenedek székhelylyel.

A fizetés évi 1600 korona, szokásos látogatási díj, fuvarátalány a községekkel megállapítandó összeg.

Felhívom pályázókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb folyó év május hó 7-éig adják be.

A választás kitűzése iránt később fogok intézkedni.

Az állás azonnal elfoglalandó.

A marosújvári járás főszolgabírója,

Marosújvár, 1910. április hó 14-én.

Binder József,
főszolgabíró.

1-8 120

1287—1910. közig. szám.

Pályázati hirdetmény.

Alsó-Fehér vármegye marosújvári járásában a magyarbükki körorvosi állásra ezenel pályázatot nyitok.

A kör áll 19 községből, Magyarbükös székhelylyel.

A fizetés 1600 korona, szokásos látogatási díj, fuvarátalány a községekkel megállapítandó összeg.

Felhívom a pályázókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb folyó év május hó 7-éig adják be.

A választás kitűzése iránt később fogok intézkedni.

Az állás azonnal elfoglalandó.

A marosújvári járás főszolgabírója,

Marosújvár, 1910. április hó 14.

Binder József,
főszolgabíró.

1-8 122

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐ

Téli és nyári gyógyhely
NAGYVÁRAD MELLETT. EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.

Európa leggazdagabb kén-só-hevíz-forrása, vízhőfoka 49 C. 17 millió liter napi mennyiség.

Gszuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és
női betegségek ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan

és javultan a páratlanul hatásos Felix-fürdő gyógyforrásait, tükör-kád, iszap mód és szén-savas fürdők. 250 kényelmes lakosztoba, társalgó, zongora- és olvasóterem, kitünő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, teniszpálya, gondozott sétautak. 400 holdas park és fenyveserdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Felix-fürdő állomására naponta. Posta, távirda, interurban telefon. — Curtaxe és zenédíj nincs. —
112 3-15 Prospektust küld az Igazgatóság.

forduljon minden érdeklődő,
ki sulyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra

NAGYENYED = re
Alsó-Fehér m.

Gyümölcsfacsemeték
Sétányfák, Diszcserejék, Tüleválik, Korlétanövények,
Bogyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok. (l. ssima áru)
európai és amerikai szima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

85 1-

A NAGYSZEBENI

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölcsönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

A. 5 $\frac{1}{4}$ % kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 20.000 K.	b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.	c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.
b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 08 f.	D. 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
B. 5 $\frac{1}{2}$ % kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.	a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
a) 44 $\frac{1}{2}$ % évi törlesztésnél (89 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 01 f.	b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
b) 27 $\frac{1}{2}$ % évi törlesztésnél (55 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 35 K. 07 f.	c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
C. 5 $\frac{3}{4}$ % kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 3000 K.	d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.
a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.	

Valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra fizetendő 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

Villamosvilágítási berendezéseket

gyorsan, jól és
olcsón készít

WINKLER JÁNOS

szaküzlete Nagyenyed,
Főúter 5. szám.

Ugyanott, hétről hétre kiegészített választék szalon, ebédlő, irodai, hálószoba, konyha, műhely, pinche stb. lámpákban.

Zsinór függők 4 kor. 70 fill., húzók 7 kor. 50 fill., menyezeti lámpák 6 kor., ámpolnák 11 kor., szalonszállások 29 kor., ebédlőszállások 33 koronától feljebb. Legjobb rendszerű fém- és szénszálas izzólámpák.

47 1-

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.